

Фонд Мазоха. Мавзолей для Президента

**Промова Ігора Подольчака на презентації проекту «Мавзолей для президента»,
НХМУ, Київ, 23 червня 1994 р.**

Художник створює свій власний світ і в цьому розумінні він Творець богоподібний. Його творча потенція – це функція свободи, свободи від стереотипів мислення, свободи від соціального рабства. У боротьбі із суспільством він формується як особистість, він знаходить себе. Жодних обов'язків, жодного служіння, жодних компромісів. Або ти все, або ти ніщо.

Коли ти – все, ти здатен бачити та розуміти. Бачити та розуміти суспільство як цілісний організм у всіх його проявах. Якщо говорити про українське суспільство сьогодні, то неможливо уникнути двох визначальних понять – безглуздість та імпотенція. Його символ – буриданів віслик, який обирає між сходом і заходом. Його інтелектуальна діяльність – на рівні відомого героя анекдотів, що намагався вивести гібрид мухи та кавунового насіння. Передвиборчі програми, якими сьогодні заклеєні паркани, за сутністю абсолютно адекватні написам на парканах.

В дійсності все, що ми маємо, – імітація та гра. Діти намагаються наслідувати дорослих, не розуміючи причин, не знаючи законів, не передбачаючи наслідків. Інфантилізм п'ятдесятидвохмільйонного народу, що займає величезну територію, який вдягнув атрибути державності з чужого плеча, – видовище не з приємних, жалюгідне видовище. Зіткнення з реаліями дорослого життя перетворило українське суспільство в класичного невротика, що шукає заспокоєння у світі ілюзій. Ілюзій та покладань надій та сподівань на Америку чи Росію, Європейську спільноту чи Міжнародний валютний фонд і врешті-решт – на Бога. Але, на жаль, його смерть була зареєстрована одним німцем ще в минулому столітті.

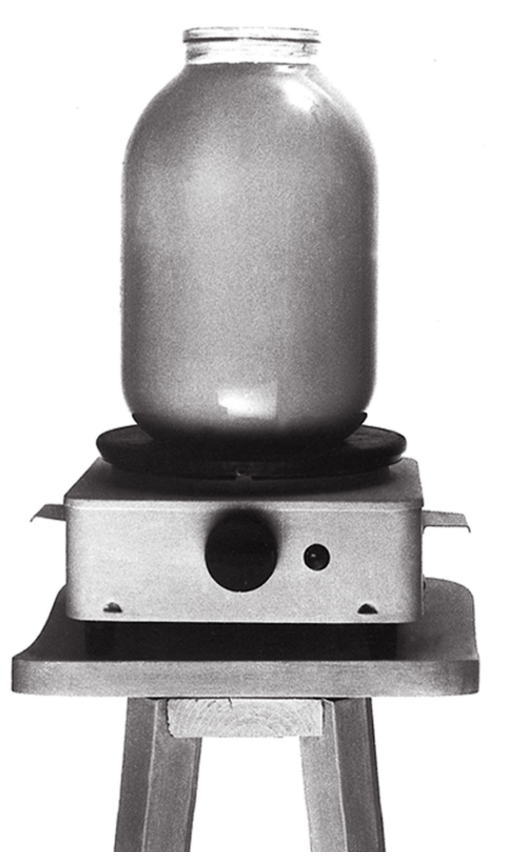
Тільки художник, який співвимірний суспільству як цілісному організму і який навіть перевершує його, який вільно оперує комплексами та використовує їх як матеріал для власної творчості, може вилікувати суспільство, звільнити суспільство, звільнити українців від едипового комплексу, що тяжіє над ними. Вони – нащадки Тараса Бульби, та їхня пам'ять зберігає картину страшного гніву Батька, їхні вчинки підпорядковані патріархальному авторитету та традиції. Притаманний їм страх перед життям без батьківської опіки штовхає їх на покору «старшому брату», на створення символу Батька з кого завгодно – царя, Шевченка, Сталіна.

Обряд ритуального вбивства Батька – ось необхідний радикальний засіб визволення українського суспільства. «Мавзолей для Президента» – це форма ритуального вбивства. Форма, що несе в собі ствердження всесвітньоісторичних амбіцій нації. «Мавзолей для Президента» – це обряд ініціації президента. Через смерть символічну він отримує свободу реальну. Вмирає скутий, не вільний політик, народжується особистість, яка здатна на вчинок. Маючи свій мавзолей, можна творити майбутнє, не озираючись назад.

Звільнення суспільства від едипового комплексу – необхідна віха в житті кожної нації. Страчені королі Франції та Англії, вбиті царі Росії та нащадки Австрійської корони, президент Лінкольн також вбитий. Наш час – час кінця історії, він не потребує крові, він вимагає осмислення. Усвідомлений мистецький акт більше потрібен, ніж соціальні катаклізми. Лікування провокацією більш потрібне, ніж потурання інфантильним фантазіям.

У виконанні місії визволення, у дарунку народові свободи не можна не перейматися долею дару. Художник – не просвітник, і не його функція розсипати перли перед свинями. Свободу здобувають через біль, через біль і мужність. Якщо нація думає тільки про їдло, її необхідно вдарити ногою по яйцях. Метафізичний біль примусить озирнутись та нарешті замислитись. «Мавзолей для Президента» – це провокація, що ламає національні табу, соціальні конвенції, патріархальну ментальність. Це шанс для народу на самореалізацію. Звільнення суспільств від едипового комплексу – це його реальне визволення. Свобода – це стан духу, а не паперова незалежність. Тож я відкриваю Мавзолей в ім'я свободи, свободи без рівностей і братств: свободи, що принесена не кривавою революцією, а мистецьким актом. Відкриваю Мавзолей – символ визволення нації та ініціації її лідера.

Для створення Мавзолею використаний традиційний український консервант – смалець, традиційна ємність для консервування – трилітрова банка. Під час нагрівання смалець стає прозорим, що дає можливість побачити Президента.

Матеріали надано авторами